

El traspàs

ELOI FALGUERA

Premi Josep Ametller de teatre 2017

Pagès editors
LLEIDA, 2018

PERSONATGES

Just
Aleix
Consol
Càndid
Llibert
Amàlia
Funcionari

Mas Perxés d'Agullana.

Quarts de nou del matí del 5 de febrer de 1939.

*Lluís Companys juntament amb el que resta del seu govern,
el lehendakari basc, diversos familiars i un escamot dels
mossos d'esquadra, acaba d'abandonar el mas camí de
la frontera. La fugida és tan recent que de fons encara
s'escolta la remor dels motors dels vehicles amb els quals
han marxat.*

ESCENA I

En JUST, el mosso d'esquadra més gran, fent guàrdia davant l'escala de pedra que condueix a la porta principal del mas. Mira l'horitzó mentre s'escolta la remor dels vehicles que marxen. Va vestit amb uniforme, gorra i capa. Du el fusell penjat a l'esquena.

Quan ja no s'escolta res, amb un gest ràpid, amaga darrere l'escala un objecte embolicat no gaire gros que s'ha tret de la capa.

Tot seguit surt de dins del mas l'ALEIX, també vestit amb l'uniforme i armat, i comença a baixar els graons tot pensatiu. A la mà du un branquilló de poc més de quatre dits.

ALEIX: *(Pel branquilló.)* Quina sort, eh?

JUST: Sort?

ALEIX: Sí...

Silenci.

JUST: Ja he vist que has agafat la palleta més llarga expressament.

ALEIX: Ah, sí? M'ho ha posat fàcil. Gràcies, Just.

Silenci.

JUST: No estàs content?

ALEIX: Sí, sí.

JUST: Si ho arribo a saber no et deixo triar el primer. No sé per què ho he fet.

Li pren el branquilló dels dits i se'l guarda en una butxaca. L'ALEIX protesta.

ALEIX: Sí que ho sap: no pot passar sense mi.

JUST: Jo?

ALEIX: Soc el seu preferit.

JUST: Què dius, *Nano*?

ALEIX: I també l'únic que l'aguanta. Reconeixi-ho, home, en el fons he fet un favor a la resta.

JUST: Jo sí que els he fet un favor, alliberant-los del cagadubtes, del *Nano* de l'escamot. No has vist com m'abraçaven abans de marxar?

ALEIX: Sí, l'abraçaven mentre em miraven a mi i deien: "Gràcies, Aleix, gràcies."

JUST: Sí, segur...

ALEIX: Així feien, així...

JUST: Au, va...

Silenci.

JUST: Seriosament, arrisques massa Aleix.

ALEIX: Vostè també.

JUST: Millor jo que qualsevol de vosaltres, sou molt joves. Jo ja no tinc res a perdre.

ALEIX: Però jo sí.

JUST: Caram, sí que t'ha agafat fort, noi.

ALEIX: Què?

JUST: (*Imitant-lo.*) Què? La funcionària, la Consol. T'ha embruixat o què?

ALEIX: No només ho he fet per ella.

JUST: Sí, és clar... i això que estaves promès. Què faràs quan torni l'altra? Com es deia... Amàlia?

ALEIX: Per què diu que tornarà?

JUST: És una manera de dir. Vull dir que...

ALEIX: Fa molt temps que no en sé res.

Silenci.

ALEIX: Just, quant temps ens queda?

JUST: Perquè arribin? No ho sé.

Silenci.

ALEIX: No ens passarà res, oi?

JUST: Esperem-ho.

L'ALEIX, en despenjar-se el fusell de l'esquena, se'n ressent d'una estella que té clavada en un dit i fa una petita exclamació de dolor.

JUST: Encara no t'has tret l'estella? Porta el dit, Nano.

ALEIX: No, no.

JUST: Porta el dit.

ALEIX: No s'acosti.

En JUST li agafa la mà i es treu una navalla de la butxaca.

ALEIX: Ei, ei, que em fa molt mal.

JUST: La mà quieta.

ALEIX: No puc. Deixi-ho córrer...

JUST: Mira cap a un altre costat.

ALEIX: Vigili, eh?

JUST: No cridis. A veure si haurem d'avisar la funcionària.

ALEIX: Deixi-la en pau.

En JUST comença a operar en el dit de l'ALEIX.

JUST: De quin retaule és l'estella, ho saps?

ALEIX: De Sant Joaquim i Santa Anna. M'ho va dir la Consol.

JUST: I d'on és?

ALEIX: No ho sé. En veritat no és del retaule sinó de la caixa on el portàvem.

JUST: Quina mala llet aquests dos sants, eh? Tampoc ells veien clar aquest darrer trasllat.

ALEIX: Una caixa tan petita i... Per què ho diu això?

JUST: No et moguis.

ALEIX: És que em fa mal, Just.

JUST: Ja està. (*Ensenyant-li el tros d'estella.*)
Tanta comèdia per això?

ALEIX: Sí, és clar. No res...

*En JUST guarda la navalla i li dona un mocador
que s'ha tret de la butxaca.*

JUST: Té, eixuga't. Heu fet una ximpleria, tots
dos. Jo de vosaltres faria la maleta, passaria
la ratlla i començaria una nova vida.

ALEIX: Fugir i trair el meu deure i la meva
gent? I quan trobi en Companys i la resta
de l'escamot, què els dic?

JUST: Que què els dius? Travesseu la frontera per
un altre cantó i prou.

ALEIX: Mira que fàcil... I quan torni la República,
què? M'afusellaran per traïdor...

JUST: Quedant-te aquí sí que tens números que
t'afusellin. Aneu-vos-en.

ALEIX: I per què no marxa vostè, Just? No creu
que ja ha fet prou.

JUST: Amb vint anys la incertesa es viu d'una
manera, però passats els cinquanta, Aleix...
ja no estàs per gaires aventures.

Silenci.

ALEIX: No puc marxar.

JUST: I si ens detenen? Estàs disposat a suportar un llarg i exhaustiu interrogatori? Saps que tenim molts números de passar uns quants anys a la presó? T'esperarà ella?

ALEIX: Això no hauria de passar.

JUST: Hi ha tantes coses que no haurien d'haver passat. No facis com jo, que per badar massa va arribar un espavilat i me la va fotre.

ALEIX: Com? No m'ho havia dit mai això.

JUST: Va passar quan tenia la teva edat i encara no ho he pogut pair. La dona més bonica que... Quan reia em desfeia, Aleix. El més trist és que se la va endur el meu millor amic. (*Agafant-se l'uniforme.*) He dedicat la vida a altres assumptes. No facis com jo, agafa-la i marxa.

ALEIX: Ja li he dit que no puc.

JUST: I per què no pots marxar?

Aquesta obra ha estat guardonada amb el
Premi Josep Ametller de teatre 2017 (Premis Recvll).

El jurat dels LIII Premis Recvll estava format per:
Vicenç Villatoro (president), Salvador Roca, Mònica Rabassa,
Lluïsa Julià, Marta Nadal, Francesc Robert, Xavier Sarrahima,
Teresa Colom i Ferran Joanmiquel. Secretària: Maria Àngels Vázquez.

© Eloi Falguera Vidal, 2018
© d'aquesta edició: Pagès Editors, SL, 2018
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat
Primera edició: febrer de 2018
Il·lustració de la coberta: Maria Esteban Prieto
ISBN: 978-84-9975-945-6
DL L 36-2018
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L.
www.bobala.cat

✂ imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreueu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.